

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่น่าวิเคราะห์ที่ได้จากการออกแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนที่ดำเนินงานโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน จำนวน 23 โรงเรียน เป็นผู้บริหารโรงเรียน 46 คน ครูที่ดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันและครูที่สอนงานเกษตร 92 คน ได้จากการสังเกตโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 13 โรงเรียน และจากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ คือ ผู้บริหารโรงเรียน 13 คน ครูที่สอนงานเกษตร 13 คน ผู้ประสานงานตามโครงการ 13 คน รวมใช้แบบสอบถามจำนวน 138 ฉบับ แบบสังเกต 13 ฉบับ และแบบสัมภาษณ์ 39 ฉบับ รวมทั้งสิ้น 190 ฉบับ ได้รับคืนมาครบ 190 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเสนอตามลำดับขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลส่วนตัวของผู้บริหารโรงเรียนและครูนำเสนอเป็นค่าความถี่และร้อยละ (ตารางที่ 1)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครู ด้านวัตถุประสงค์ของโครงการ นำเสนอเป็นค่าความถี่และร้อยละ (ตารางที่ 2)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ด้านลักษณะการดำเนินงาน การบริหารโครงการ นำเสนอเป็นค่าความถี่และร้อยละ (ตารางที่ 3-12)

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นของครู ด้านการปฏิบัติและการให้ความร่วมมือในการดำเนินงานและประโยชน์ของการจัดทำโครงการ นำเสนอเป็นค่าความถี่และร้อยละ (ตารางที่ 13-16)

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ด้านปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงาน
ตามโครงการ นำเสนอเป็นคำความถี่และร้อยละ (ตารางที่ 17)

ตอนที่ 6 สภาพและการดำเนินงานของโรงเรียนจากการสังเกต นำเสนอเป็น
คำความถี่และร้อยละ (ตารางที่ 18-19)

ตอนที่ 7 ความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ จากการสัมภาษณ์ นำเสนอเป็น
คำความถี่และร้อยละ (ตารางที่ 20-22)

ตอนที่ 8 สรุปข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครู นำเสนอโดยการจัดเรียงลำดับ
(ตารางที่ 23)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 จำนวนและค่าร้อยละแสดงสถานภาพของผู้บริหารโรงเรียนและครู

รายการ	ผู้บริหาร		ครู	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ตำแหน่งปัจจุบัน				
ผู้อำนวยการโรงเรียน	1	2.17	0	0.00
ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน	1	2.17	0	0.00
อาจารย์ใหญ่	12	26.09	0	0.00
ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่	12	26.09	0	0.00
ครูใหญ่	10	21.74	0	0.00
ผู้รักษาราชการในตำแหน่งครูใหญ่	10	21.74	0	0.00
อาจารย์ 2	0	0.00	65	70.65
อาจารย์ 1	0	0.00	26	28.26
ครู	0	0.00	1	1.09
2. เพศ				
ชาย	30	65.22	38	41.30
หญิง	16	34.78	54	58.70
3. อายุ				
20 - 30 ปี	0	0.00	7	7.61
31 - 40 ปี	24	52.17	70	76.09
41 - 50 ปี	15	32.61	13	14.13
51 - 60 ปี	7	15.22	2	2.17

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายการ	ผู้บริหาร		ครู	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
4. วุฒิ				
ปริญญาโท	4	8.70	0	0.00
ปริญญาตรี	37	80.43	73	79.35
ต่ำกว่าปริญญาตรี	5	10.87	19	20.65
5. คำร้งตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน/จำนวนปีที่รับราชการครู				
1 - 5 ปี	18	39.13	3	3.26
6 - 10 ปี	12	26.09	10	10.87
11 - 15 ปี	7	15.22	55	59.78
16 - 20 ปี	3	6.52	18	19.57
21 - 25 ปี	2	4.35	3	3.26
มากกว่า 25 ปี	4	8.70	3	3.26
6. การเข้ารับการฝึกอบรมทางการเกษตร				
เคยอบรม	20	43.48	34	36.96
ไม่เคยอบรม	26	56.52	58	63.04
7. ระยะเวลาการฝึกอบรมทางการเกษตร				
1 - 10 วัน	19	95.00	0	0.00
มากกว่า 31 วัน	1	5.00	0	0.00
8. ประสบการณ์การประกอบอาชีพเกษตรกรรม				
มีประสบการณ์	20	43.48	35	38.04
ไม่มีประสบการณ์	26	56.52	57	61.96

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายการ	ผู้บริหาร		ครู	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
9. ระยะเวลาที่มีประสบการณ์ประกอบอาชีพเกษตรกรรม				
1 - 5 ปี	12	60.00	25	71.43
6 - 10 ปี	2	10.00	6	17.14
11 - 15 ปี	2	10.00	3	8.57
16 - 20 ปี	1	5.00	0	0.00
21 - 25 ปี	2	10.00	1	2.86
มากกว่า 25 ปี	1	5.00	0	0.00
10. การอบรมสัมมนา ด้านโครงการอาหารกลางวัน				
เคย	28	60.87	45	48.91
ไม่เคย	18	39.13	47	51.09
11. ระยะเวลาที่ใช้ในการอบรมด้านโครงการอาหารกลางวัน				
1- 10 วัน	28	60.87	41	91.11
11 - 20 วัน	0	0.00	3	6.67
21 - 30 วัน	0	0.00	1	2.22

ศูนย์วิทยะทวัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 1 แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนส่วนมากเป็นอาจารย์ใหญ่และผู้ช่วย
 อาจารย์ใหญ่ เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง อายุระหว่าง 31 - 40 ปี วุฒิปริญญาตรี มี
 ประสบการณ์การบริหารโรงเรียน 1 - 5 ปี มากกว่าร้อยละ 50 ไม่เคยเข้ารับการอบรม
 ด้านการเกษตร และในชีวิตไม่เคยมีประสบการณ์ในการเกษตร แต่มากกว่าร้อยละ 60 เคย
 เข้ารับการอบรมการจัดกิจกรรมอาหารกลางวัน ในจำนวนนี้เป็นผู้ที่เคยอบรมในระยะเวลา
 1 - 10 วัน ร้อยละ 60.27

กลุ่มตัวอย่างครูที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นอาจารย์ 2 เป็นเพศหญิงมากกว่า
เพศชาย อายุระหว่าง 31 - 40 ปี วุฒิปริญญาตรี มีประสบการณ์รับราชการครูระหว่าง
11 - 15 ปี มากกว่าร้อยละ 60 ไม่เคยได้รับการอบรมด้านการเกษตร และในชีวิตไม่เคย
มีประสบการณ์ด้านการเกษตร แต่มากกว่าร้อยละ 40 เคยเข้ารับการอบรมการจัดกิจกรรม
อาหารกลางวัน ในจำนวนนี้เป็นครูที่เคยผ่านการอบรมในระยะเวลา 1 - 10 วัน มากที่สุด
ร้อยละ 91.11

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครู ด้านวัตถุประสงค์ของโครงการ

ตารางที่ 2 จำนวนและค่าร้อยละของความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครู ด้าน
วัตถุประสงค์ของโครงการ

รายการ	ผู้บริหาร		ครู	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การดำเนินงานของโรงเรียนของ วัตถุประสงค์ของโครงการโดย				
แก้ไขปัญหาการขาดแคลนอาหาร:				
กลางวันในโรงเรียนและการขาดแคลน				
อาหารในชนบท	43	20.67	26	9.42
ให้นักเรียนได้มีความรู้ทางด้านการ				
เกษตรแผนใหม่	43	20.67	71	25.72
ให้นักเรียนได้มีความรู้ทางโภชนาการ				
การถนอมอาหารและแปรรูปอาหาร	41	19.71	63	22.83
ปลูกฝังนิสัยการช่วยเหลือตนเอง				
ช่วยเหลือผู้อื่นและขยันหมั่นเพียรแก่				
นักเรียนและผู้ปกครอง	44	21.15	75	27.17
ให้โรงเรียนเป็นแหล่งวิทยากรด้าน				
การเกษตรของหมู่บ้าน	37	17.79	41	14.86
2. ความเป็นไปได้ของวัตถุประสงค์ในการ				
ปฏิบัติงานตามโครงการ		<u>อันดับที่จัด</u>		<u>อันดับที่จัด</u>
1. แก้ไขปัญหาการขาดแคลนอาหาร				
กลางวันในโรงเรียนและการ				
ขาดแคลนอาหารในชนบท		1		1

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายการ	ผู้บริหาร		ครู	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
		<u>อันดับที่จัด</u>		<u>อันดับที่จัด</u>
2. ให้นักเรียนได้มีความรู้ทางด้านกา เกษตรแผนใหม่	2		2	
3. ให้นักเรียนได้มีความรู้ทางโภชนาการ การถนอมอาหารและแปรรูปอาหาร	3		3	
4. ปกป้องนิสัยการช่วยเหลือตนเอง ช่วยเหลือผู้อื่น และขยันหมั่นเพียร แก่นักเรียนและผู้ปกครอง	4		4	
5. ให้โรงเรียนเป็นแหล่งวิทยากรด้าน การเกษตรของหมู่บ้าน	5		5	
3. มีโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันที่เป็น ของโรงเรียนโดยเฉพาะปรากฏอยู่ใน แผนปฏิบัติการประจำปี				
มี	44	95.65	82	89.13
ไม่มี	2	4.35	10	10.87
4. การดำเนินงานโครงการเกษตรเพื่อ อาหารกลางวัน				
ผู้บริหารเขียนโครงการ	0	0.00	13	12.26
เจ้าหน้าที่วางแผนงานของโรงเรียน เขียนโครงการ	2	3.92	6	5.66
คณะครูในโรงเรียนร่วมกันพิจารณา เขียนโครงการ	30	58.82	38	35.85

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายการ	ผู้บริหาร		ครู	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้บริหารและครูที่รับผิดชอบโครงการ				
ร่วมกันพิจารณาเขียนโครงการ	19	37.25	49	46.23
5. ผลผลิตการเกษตรของโรงเรียนในปัจจุบัน				
เพียงพอ	7	15.22	16	17.39
ไม่เพียงพอ	39	84.78	76	82.61
6. ระยะเวลาที่ต้องการในการพัฒนางานเกษตร				
เพื่อให้ได้ผลผลิตเพียงพอ				
1 - 3 ปี	16	34.78	48	48.98
3 - 5 ปี	19	41.30	38	38.78
5 - 7 ปี	6	13.04	8	8.16
ใช้เวลามากกว่า 7 ปี	5	10.87	4	4.08

จากตารางที่ 2 ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่า โรงเรียนดำเนินกิจกรรมเกษตรเพื่ออาหารกลางวันสนองวัตถุประสงค์ของโครงการได้ทุกข้อ โดยเห็นว่าสามารถปลูกฝังนิสัยการช่วยเหลือตนเอง ช่วยเหลือผู้อื่นได้มากที่สุด ร้อยละ 21.15 สนองวัตถุประสงค์อื่น ๆ ได้ปานกลางและสนองวัตถุประสงค์ด้านให้โรงเรียนเป็นแหล่งวิทยาด้านการเกษตรของหมู่บ้านได้น้อยที่สุด ร้อยละ 17.79 ครูมีความเห็นสอดคล้องกับผู้บริหารว่า โรงเรียนดำเนินกิจกรรมสนองวัตถุประสงค์โครงการ ด้านการปลูกฝังนิสัยการช่วยเหลือตนเอง ช่วยเหลือผู้อื่นได้มากที่สุด ร้อยละ 27.17 สนองวัตถุประสงค์อื่น ๆ ได้ปานกลาง แต่สนองตอบด้านให้โรงเรียนเป็นแหล่งวิทยาด้านการเกษตรของหมู่บ้าน และเพื่อแก้ปัญหาการขาดอาหารกลางวันได้น้อยที่สุด ร้อยละ 14.86 และ 9.42 ตามลำดับ

ด้านความเป็นไปได้ของวัตถุประสงค์ของโครงการ ผู้บริหารโรงเรียนและครู มีความเห็นสอดคล้องกัน เรียงลำดับจาก เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนอาหารกลางวันในโรงเรียน ให้นักเรียนมีความรู้ด้านการเกษตรแผนใหม่ ให้นักเรียนมีความรู้ทางโภชนาการ ปกป้องนิสัย การช่วยเหลือตนเองให้นักเรียน และให้โรงเรียนเป็นแหล่งวิทยากรด้านการเกษตรของ หมู่บ้าน ตามลำดับ

ด้านการจัดทำแผนปฏิบัติการโครงการ โรงเรียนเกือบทุกโรงเรียนมีแผนปฏิบัติการ โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน

ด้านการจัดทำโครงการ ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่า คณะครูในโรงเรียน ร่วมกันจัดทำโครงการมากที่สุด ร้อยละ 58.82 รองลงมาคือ ผู้บริหารและครูที่รับผิดชอบ ร่วมกันพิจารณาจัดทำโครงการ ร้อยละ 37.25 ส่วนครูมีความเห็นว่า ผู้บริหารและครูที่ รับผิดชอบร่วมกันพิจารณาจัดทำโครงการมากที่สุด ร้อยละ 46.23 รองลงมาคือ คณะครูใน โรงเรียนร่วมกันจัดทำโครงการ ร้อยละ 35.85

ด้านความเพียงพอของผลิตผลการเกษตรของโรงเรียนในปัจจุบัน ทั้งผู้บริหาร โรงเรียนและครูมีความเห็นตรงกันว่า ผลผลิตที่ได้รับจากการเกษตรไม่เพียงพอกับความต้องการ ร้อยละ 84.78 และ 82.61 ตามลำดับ

ด้านระยะเวลาที่จะพัฒนางานเกษตรเพื่อให้ได้ผลผลิตเพียงพอใช้ประกอบอาหาร กลางวัน ผู้บริหารโรงเรียนส่วนมากมีความเห็นว่าจะต้องใช้เวลา 3 - 5 ปี ร้อยละ 41.30 แต่ครูส่วนมากมีความเห็นว่าจะต้องใช้เวลา 1 - 3 ปี ร้อยละ 48.98

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ด้านลักษณะการดำเนินงานและการบริหาร
โครงการ

ตารางที่ 3 จำนวนและค่าร้อยละของความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนด้านลักษณะการ
ดำเนินงาน จำแนกตามการวางแผนงานและการจัดทำแผนผังโครงการ

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. การทำความเข้าใจร่วมกัน เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการ เกษตรเพื่ออาหารกลางวันของโรงเรียน		
แจกเอกสารแผนให้ครูทุกคนในโรงเรียนศึกษาทำความเข้าใจ	8	8.70
แจก เอกสารแผนให้ เฉพาะครูผู้รับผิดชอบโครงการ ศึกษาทำความเข้าใจด้วยตนเอง	2	2.17
ประชุมครูทั้งโรงเรียน มีการชี้แจงอภิปรายวัตถุประสงค์ ของแผนแม่บท	33	35.87
ประชุมครูผู้รับผิดชอบโครงการ มีการชี้แจง อภิปราย วัตถุประสงค์ของแผนแม่บท	19	20.65
ประชุมครูทั้งโรงเรียนและสั่งการมอบหมายงานตาม ที่หน่วยเหนือสั่งการ	19	20.65
ประชุมครูผู้รับผิดชอบโครงการมอบหมายงานตาม ที่หน่วยเหนือสั่งการ	11	11.97
2. การวางแผนผังประกอบโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน ของโรงเรียน		
ได้จัดทำแผนผังแล้ว	31	67.39
สอดแทรกอยู่ใน เอกสารแผนปฏิบัติการของโรงเรียน	22	70.96
จัดทำแบบถาวร มีขนาดพอเหมาะที่จะดึงดูดความ สนใจของผู้พบเห็น	3	9.68

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ติดค้างอยู่ในที่เปิดเผย เช่น ขาดัง มั่นห้อง		
มั่งงิมระเบียบ	6	19.35
ยังไม่ได้จัดทำแผนผัง	15	32.61
3. ลักษณะแผนผัง		
บรรจุผังอาคารเรียน อาคารประกอบ พื้นที่การเกษตร แหล่งน้ำ และแหล่งอื่น ๆ อย่างสมบูรณ์	14	37.84
บรรจุผังอาคารเรียน อาคารประกอบ หอสังเขป เน้นหนักพื้นที่การเกษตร แปลงผัก ไม้ยืนต้น แหล่งน้ำ เพื่อนานเกษตร อาคารเพื่อการเกษตร	8	21.62
แผนผังครอบคลุมบริเวณ และย่อส่วนใกล้เคียงความจริง	7	18.92
แผนผังทำหอสังเขป ไม่ได้ย่อส่วนจากพื้นที่จริง	8	21.62
4. การใช้ประโยชน์จากแผนผังของโรงเรียนในส่วนพื้นที่การ เกษตร		
พิจารณาความสะดวก คล่องตัว สอดคล้องสัมพันธ์ใน		
การปลูก การรดน้ำ การดูแลรักษา	29	55.77
ปลูกพืชตามผังที่กำหนด	11	21.15
ปรับปรุงผังเมื่อดำเนินการปลูกไปแล้วไม่เหมาะสม	12	23.08

จากตารางที่ 3 แสดงว่า การวางแผนจัดทำโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน
ของผู้บริหารโรงเรียน ดำเนินการโดยประชุมครูทั้งโรงเรียน ชี้แจง อภิปรายวัตถุประสงค์ของ
โครงการ จากสำนักงานสวนจิตรลดา มากที่สุด ร้อยละ 35.87 ดำเนินการโดยประชุม

ผู้รับผิดชอบโครงการ ชี้แจงวัตถุประสงค์ และประชุมครูทั้งโรงเรียน มอหมายงานเขียน
โครงการ เป็นอันดับรอง ร้อยละ 20.65

โรงเรียนร้อยละ 67.39 ได้จัดทำแผนผังปลูกพืชแล้ว ในจำนวนนี้จัดทำโดย
บรรจุไว้ในเอกสารแผน ร้อยละ 70.96 ทำติดฝาผนังหรือขาค้าง ร้อยละ 19.35 ส่วนอีก
ร้อยละ 32.61 ยังไม่ได้จัดทำแผนผังปลูกพืช

ลักษณะแผนผัง บรรจุผังอาคาร อาคารประกอบ พื้นที่การเกษตร แหล่งน้ำ และ
พื้นที่อื่น ๆ อย่างสมบูรณ์ ร้อยละ 37.84 จัดทำในลักษณะอื่น ๆ เช่น บรรจุผังอาคารหอสังเขป
เน้นหนักพื้นที่การเกษตร แปลงผัก ไม้ยืนต้น แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร อาคารเพื่อการเกษตร
ร้อยละ 21.62 รวมทั้งจัดทำแผนผังหอสังเขป ไม่ได้ย้อยส่วนจากพื้นที่จริง ร้อยละ 21.62
เช่นกัน

ด้านการใช้ประโยชน์จากแผนผังของโรงเรียน ได้ใช้แผนผังเป็นหลักในการพิจารณา
ความสะดวก คล่องตัว ความสอดคล้องสัมพันธ์ในการปลูก การรดน้ำ การดูแลรักษา ร้อยละ
55.77 ใช้แผนผังเพื่อปรับปรุงเมื่อดำเนินการปลูกไปแล้วไม่เหมาะสม ร้อยละ 23.08 และ
ปลูกพืชตามผังที่กำหนด ร้อยละ 21.15

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 จำนวนและค่าร้อยละของความคิดเห็นผู้บริหารโรงเรียน ด้านลักษณะการดำเนินงาน
จำแนกตามลักษณะการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ และผลิตผลที่ได้

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เมล็ดพันธุ์พืชที่ได้รับ สนองความต้องการของโรงเรียน		
พอเพียง และตรงตามความต้องการ	19	44.19
พอเพียง แต่ไม่ตรงตามความต้องการ	13	30.23
ไม่พอเพียง แต่ตรงตามความต้องการ	11	25.58
2. การปลูกพืชผัก ผลไม้ และการเลี้ยงสัตว์ของโรงเรียน		
มีการคำนวณผลผลิตที่จะได้จากการปลูกพืชแต่ละชนิด ว่าจะปรุงอาหารพอเพียงรับประทานได้กี่ครั้ง	6	10.17
มีการคำนวณอายุ การดูแล บำรุงรักษาจนกว่าจะให้ ผลผลิต	15	25.42
มีการกำหนดคาดคะเนวันปลูกพืช วันเลี้ยงสัตว์ เพื่อ ให้ได้ผลผลิตออกมาต่อเนื่อง เหมาะสม	8	13.56
เพียงพอ สำหรับการปรุงอาหารรับประทานหรือขาย ในช่วงที่ความต้องการของตลาดสูง	1	1.69
ปลูกตามฤดูกาล เพราะอุปสรรคเรื่องแหล่งน้ำ	29	49.15
3. ลักษณะการปลูกไม้ผลในบริเวณโรงเรียน		
ให้ความร่วมมือ วิชาสิ่งแวดล้อม ผลิตโดยทั่วไป ได้น้อย	21	41.18
ให้ผลผลิต มาประกอบอาหารหรือจำหน่าย และ นักเรียนได้อาศัยร่วมเงา	13	25.49
เป็นไม้ผลที่มีอยู่ก่อนเริ่มโครงการ ยังไม่คิดจะเปลี่ยน เพราะ ถ้าปลูกใหม่ต้องใช้เวลาอีกหลายปีกว่าจะให้ ผลผลิต	17	33.33

ตารางที่ 4 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
4. ลักษณะผลผลิตทางการเกษตรในช่วงเวลาที่ผ่านมา		
ให้ผลผลิตพร้อม ๆ กัน รับประทานไม่ทัน	5	7.81
ให้ผลผลิตทยอยกัน มีรับประทานอย่างค่อเนื่อง	8	12.50
มีเหลือแบ่งให้นักเรียนนำไปประกอบอาหาร		
รับประทานที่บ้าน	12	18.75
มีเหลือแบ่งขาย เพื่อนำเงินมาซื้ออาหารอื่นที่		
ต้องการ	6	9.38
เนื่องจากผลผลิตมีน้อย จึงใช้ปรุงอาหารจนหมด	16	25.00
ไม่เพียงพอสำหรับปรุงอาหาร	17	26.56
5. ความเพียงพอของพืชผัก ผลไม้ที่ให้ผลผลิตสำหรับประกอบ		
อาหารกลางวันโดยเฉลี่ย		
ร้อยละ 81 - 100	7	15.22
ร้อยละ 61 - 80	4	8.70
ร้อยละ 41 - 60	4	8.70
ร้อยละ 21 - 40	16	34.78
ร้อยละ 1 - 20	15	32.61

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 4 แสดงความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนค่านเมลิขันธ์พิช และ ผลผลิตของพืชผัก ผลไม้ที่โรงเรียนผลิตได้ ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่า เมลิขันธ์ที่ได้รับ พอเพียงและตรงตามความต้องการ ร้อยละ 44.19 เห็นว่าพอเพียงแต่ไม่ตรงตามความ ต้องการ ร้อยละ 30.23 ส่วนอีกร้อยละ 25.58 เห็นว่าไม่พอเพียง

ในด้านการปลูกพืชผัก ผลไม้ และเลี้ยงสัตว์ โรงเรียนปลูกพืชตามฤดูกาลเพราะมี
อุปสรรคเรื่องแหล่งน้ำ ร้อยละ 49.15 ในการปลูกพืชมีการคำนวณอายุ การดูแล บำรุงรักษา
จนกว่าจะได้ผลผลิต ร้อยละ 25.42 มีการกำหนด คาคคะเนวันปลูกพืช วันเลี้ยงสัตว์ เพื่อให้
ได้ผลผลิตออกมาต่อเนื่องเหมาะสม ร้อยละ 13.56

ลักษณะการปลูกไม้ผล โรงเรียนร้อยละ 41.18 ปลูกเพื่อให้ความร่วมมือ เย็น รักษา
สิ่งแวดล้อม ผลผลิตโดยทั่วไปได้น้อย โรงเรียนร้อยละ 33.33 มีไม้ผลที่ขึ้นอยู่ก่อนเริ่ม
โครงการและยังไม่คิดจะเปลี่ยนแปลง เพราะถ้าปลูกใหม่จะต้องใช้เวลาอีกหลายปีกว่าจะให้
ผลผลิต และโรงเรียนร้อยละ 25.49 ปลูกเพื่อต้องการผลผลิตมาประกอบอาหารและจำหน่าย

ด้านลักษณะผลผลิตการเกษตรที่ผ่านมา โรงเรียนร้อยละ 26.55 ผลผลิตไม่เพียงพอ
สำหรับนำมาประกอบอาหาร โรงเรียนร้อยละ 25.00 ใช้ผลผลิตประกอบอาหารจนหมด
โรงเรียนร้อยละ 18.75 มีผลผลิตเหลือแบ่งให้นักเรียนนำไปรับประทานที่บ้าน โรงเรียน
ร้อยละ 12.50 มีผลผลิตทยอยกันออก ทำให้มีรับประทานอย่างต่อเนื่อง และโรงเรียน
ร้อยละ 7.81 มีผลผลิตออกมาพร้อม ๆ กัน รับประทานไม่ทัน

ด้านความเพียงพอของพืชผัก ผลไม้ที่ผลิตได้ และนำมาประกอบอาหารกลางวัน
โรงเรียนร้อยละ 34.78 มีผลผลิตร้อยละ 21 - 40 และโรงเรียนร้อยละ 32.61 มี
ผลผลิตร้อยละ 1 - 20 มีโรงเรียนเพียงร้อยละ 15.22 ที่มีผลผลิตถึงร้อยละ 81 - 100

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 จำนวนและค่าร้อยละของความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ด้านลักษณะการดำเนินงาน จำแนกตามความเพียงพอของสัตว์เลี้ยงในโครงการ และผลผลิตที่ได้รับจากสัตว์

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. พันธุ์สัตว์ที่ได้รับ สนองความต้องการของโรงเรียน		
พอเพียง และตรงตามความต้องการ	9	19.57
พอเพียง แต่ไม่ตรงตามความต้องการ	0	0.00
ไม่พอเพียง แต่ตรงตามความต้องการ	11	23.91
ไม่เคยได้รับ	26	56.52
2. ลักษณะการดำเนินงานการเลี้ยงไก่พื้นเมืองตามโครงการ		
ได้รับพันธุ์ไก่จากโครงการ	2	3.28
จัดทำเล้าไก่ถาวรในบริเวณโรงเรียน	4	6.56
จัดทำเล้าไก่ชั่วคราว ในบริเวณโรงเรียน	7	11.48
ฝากให้ผู้ปกครองนักเรียนเลี้ยง	3	4.92
ได้รับบริจาคจากเอกชน	5	8.20
จัดซื้อหาเอง	6	9.84
ยังไม่มีพันธุ์ไก่	6	9.84
ยังไม่เคยได้รับ	28	45.90
3. สัตว์และผลผลิตจากสัตว์ ให้ผลผลิตสำหรับประกอบอาหาร		
กลางวันโดยเฉพาะ		
ให้สารอาหารเพียงพอกับความต้องการทางร่างกายของนักเรียน	5	10.87
ให้สารอาหารไม่เพียงพอกับความต้องการทางร่างกายของนักเรียน	5	10.87

ตารางที่ 5 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
นำมาปรุงกับผักและอาหารอื่นให้มีรสชาติขึ้นเท่านั้น	9	19.57
นำมาประกอบอาหารเป็นครั้งคราว	10	21.74
ขายเก็บเงินไว้ซื้ออาหารให้นักเรียนรับประทาน	17	36.96
4. ปัจจุบันมีสัตว์เลี้ยงในโครงการ (กันยายน-ธันวาคม 2534)		
1. ปลานิล ประมาณ	12,350	ตัว
2. ปลาชุก ประมาณ	19,500	ตัว
3. ไก่พันธุ์เนื้อ	4,000	ตัว
4. ไก่พันธุ์ผสม	70	ตัว
5. ไก่พื้นเมือง	50	ตัว
6. วัว	9	ตัว
7. สุกร (แม่สุกร)	2	ตัว

จากตารางที่ 5 แสดงความเพียงพอของพันธุ์สัตว์ และผลิตผลจากสัตว์เลี้ยงในโครงการ โรงเรียนส่วนมากไม่เลี้ยงสัตว์ และไม่เคยได้รับพันธุ์สัตว์ ร้อยละ 56.52 โรงเรียนบางส่วนได้รับพันธุ์สัตว์ แต่ไม่ตรงตามความต้องการ ร้อยละ 23.91 และมีโรงเรียนที่ได้รับพันธุ์สัตว์อย่างพอเพียงตรงกับความต้องการ ร้อยละ 19.57

ด้านการเลี้ยงไก่พื้นเมือง โรงเรียนในโครงการร้อยละ 45.90 ไม่ได้เลี้ยงไก่พื้นเมือง และยังไม่ได้รับพันธุ์ไก่ชนิดนี้ โรงเรียนที่ได้รับพันธุ์ไก่มีเพียงร้อยละ 3.28

ผลิตผลจากการเลี้ยงสัตว์ นำมาประกอบอาหารกลางวันให้นักเรียน โรงเรียน ร้อยละ 36.96 ขายสัตว์เหล่านี้ และเก็บเงินไว้ซื้ออาหารให้นักเรียนรับประทานอาหาร

โรงเรียนร้อยละ 21.74 นำสัตว์เหล่านี้มาประกอบอาหารให้นักเรียนรับประทาน เป็นครั้งคราว
 โรงเรียนร้อยละ 19.57 นำมาปรุงอาหารกับผักและอาหารอื่นเพื่อให้นักเรียนรับประทาน
 โรงเรียนร้อยละ 10.87 นำมาปรุงอาหารเพื่อให้นักเรียนได้รับสารอาหารเพียงพอกับความ
 เจริญเติบโตของร่างกาย และโรงเรียนร้อยละ 10.87 เช่นกันที่นำมาปรุงอาหารให้นักเรียน
 รับประทาน แต่เห็นว่ายังไม่เพียงพอกับความต้องการของร่างกายนักเรียน

สัตว์เลี้ยงในโรงเรียนตามโครงการ ในรอบสี่เดือน (กันยายน-ธันวาคม 2534)
 ได้แก่ ปลาตูก 19,500 ตัว ปลานิล 12,350 ตัว ไก่พันธุ์เนื้อ 4,000 ตัว ไก่พันธุ์ผสม
 70 ตัว ไก่พื้นเมือง 50 ตัว วัว 9 ตัว แม่สุกร 2 ตัว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 จำนวนและค่าร้อยละของความคิดเห็นของผู้บริหาร ด้านการดำเนินงาน จำแนกตามการแจ้งคุณค่าของสารอาหารที่นักเรียนจะได้รับ การจัดอาหารเสริมให้นักเรียนและการช่วยเหลือนักเรียนที่มีสุขภาพร่างกายไม่สมบูรณ์

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. การดำเนินการเพื่อที่จะให้ได้อาหารกลางวันที่มีคุณค่า		
นักเรียนได้สารอาหารเพียงพอ		
มีตารางแสดงสารอาหารที่ได้จากพืช เนื้อสัตว์ และผลิตภัณฑ์จากสัตว์ที่ใช้ปรุงอาหาร	9	18.75
มีตารางแสดงสารอาหารที่ได้จากอาหารที่ปรุงแล้ว	2	4.17
การปรุงอาหารแต่ละชนิด ได้แจ้งคุณค่าประโยชน์จากสารอาหารที่นักเรียนจะได้รับประทาน	37	77.08
2. อาหารเสริมที่จัดให้นักเรียนได้รับประทาน เป็นประจำ		
นมสด จำนวน 5 วัน ต่อสัปดาห์	14	40.00
นมสด จำนวน 2 วัน ต่อสัปดาห์	1	2.86
นมสด จำนวน 1 วัน ต่อสัปดาห์	1	2.86
นมถั่วเหลือง จำนวน 3-5 วัน ต่อสัปดาห์	4	11.43
นมถั่วเหลือง จำนวน 1-2 วัน ต่อสัปดาห์	12	34.29
พืชเสริม ถั่วแระ จำนวน 4 วัน ต่อสัปดาห์	3	8.57
3. การช่วยเหลือนักเรียนที่มีสุขภาพร่างกายไม่สมบูรณ์ เจ็บป่วย		
ส่งไปตรวจร่างกาย	25	28.74
จัดอาหารให้รับประทานเป็นพิเศษ เสริมอาหารบำรุง	24	27.59
จัดวิตามินสำเร็จรูปเสริมจากอาหารปกติ	15	17.24
แจ้งผู้ปกครอง ให้ช่วยเหลือนักเรียนก่อน	23	26.44

จากตารางที่ 6 แสดงว่าคุณค่าของสารอาหารที่นักเรียนได้รับ อาหารเสริม และ การช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดสารอาหาร การดำเนินงานให้นักเรียนได้รับสารอาหารที่จำเป็น เพียงพอแก่ร่างกาย โรงเรียนร้อยละ 77.08 ได้แจ้งคุณประโยชน์จากสารอาหารที่ นักเรียนจะได้รับก่อนปรุงอาหาร โรงเรียนร้อยละ 18.75 มีตารางแสดงสารอาหารที่ได้รับ จากพืช เนื้อสัตว์ และผลผลิตจากสัตว์ที่ใช่ปรุงอาหาร และโรงเรียนร้อยละ 4.17 มีตาราง แสดงสารอาหารที่ได้จากอาหารที่ปรุงแล้ว และอาหารสำเร็จรูป

อาหารเสริมที่โรงเรียนจัดให้นักเรียนเป็นประจำ โรงเรียนในโครงการร้อยละ 40.00 จัดนมสดให้นักเรียนที่ขาดสารอาหารดื่มทุกวัน โรงเรียนร้อยละ 34.29 จัดนมถั่วเหลือง ให้นักเรียนทุกคนดื่มสัปดาห์ละ 1-2 วัน โรงเรียนร้อยละ 11.43 จัดนมถั่วเหลืองให้นักเรียน ดื่มสัปดาห์ละ 3-5 วัน นอกจากนี้ยังมีอาหารเสริมชนิดอื่น ๆ ที่มีบางโรงเรียนจัดให้นักเรียน เช่น กล้วยน้ำว่า มะละกอสุก ถั่วแระ

การช่วยเหลือนักเรียนที่มีสุขภาพร่างกายไม่สมบูรณ์ เจ็บป่วย โรงเรียนได้ช่วยจัด ส่งไปให้แพทย์ตรวจสุขภาพร่างกาย ร้อยละ 28.74 โรงเรียนจัดอาหารเสริมให้รับประทาน ร้อยละ 27.50 โรงเรียนแจ้งให้ผู้ปกครองทราบให้ความช่วยเหลือนักเรียนก่อน ร้อยละ 26.44 และโรงเรียนจัดหาวิตามินสำเร็จรูปให้รับประทาน ร้อยละ 17.24

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7 จำนวนและค่าร้อยละของความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการดำเนินงาน
จำแนกตามสภาพการใช้ปุ๋ยสำหรับเพาะปลูกพืช และ เครื่องมือการเกษตร

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. สภาพการใช้ปุ๋ยสำหรับเพาะปลูกของโรงเรียน		
ทำปุ๋ยหมักเอง	31	38.75
ทำปุ๋ยพืชสดเอง	6	7.50
ได้รับบริจาคปุ๋ยคอกจากเอกชน	8	10.00
ซื้อปุ๋ยคอกจากเอกชน	3	3.75
ซื้อปุ๋ยคอกโดยใช้เงินของโรงเรียน	14	17.50
ซื้อปุ๋ยอินทรีย์จากเอกชน	5	6.25
ได้รับปุ๋ยอินทรีย์จากโครงการ	10	12.50
ได้รับปุ๋ยอินทรีย์จากเอกชน	3	3.75
2. เครื่องมือการเกษตรในสถานที่โรงเรียนผลิตขึ้นใช้เอง หรือ ขอบริจาคจากชุมชนเพิ่มเติม		
ร้อยละ 1 - 20	35	76.00
ร้อยละ 21 - 40	4	8.70
ร้อยละ 41 - 60	6	13.04
ร้อยละ 61 - 80	1	2.17
ร้อยละ 81 - 100	0	0.00

จากตารางที่ 7 แสดงสภาพการใช้ปุ๋ยและเครื่องมือการเกษตร โรงเรียนใน
โครงการทำปุ๋ยหมักขึ้นใช้เอง ร้อยละ 38.75 ซื้อปุ๋ยคอกโดยใช้งบประมาณของโรงเรียน
ร้อยละ 17.50 ได้รับปุ๋ยอินทรีย์จากโครงการ ร้อยละ 12.50 นอกจากนี้ยังได้รับจาก

แหล่งอื่น ๆ เช่น ได้รับบริจาคบุ๋ยคอก บุษย์อินทรีย์จากเอกชน ทำบุ๋ยพิชตใช้เอง เป็นต้น

ด้านเครื่องมือ อุปกรณ์การเกษตรนอกเหนือที่ได้รับจากโครงการ มีโรงเรียน
ร้อยละ 76.05 ที่ผลิตและขอบริจาคจากชุมชนได้เพิ่มเติม ร้อยละ 20 โรงเรียนร้อยละ
13.04 ผลิตและขอบริจาคจากชุมชนได้เพิ่มเติมร้อยละ 60

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8 จำนวนและค่าร้อยละของความคิดเห็นผู้บริหารโรงเรียน ด้านการดำเนินงาน
จำแนกตามการบันทึกผลการปฏิบัติงาน การจัดทำบัญชีรับจ่ายเงิน และการ
ประสานงานโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน

รายการ	จำนวน	ร้อยละ (จากโรงเรียนทั้งหมด)
1. การบันทึกผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน		
การวางแผนการปลูกพืช		
บันทึกข้อตกลงก่อนทำงาน	18	39.13
บันทึกผลการทำงาน	23	50.00
การเตรียมดิน		
บันทึกข้อตกลงก่อนทำงาน	15	32.61
บันทึกผลการทำงาน	22	47.83
การปลูก บำรุงรักษา		
บันทึกข้อตกลงก่อนทำงาน	14	30.43
บันทึกผลการทำงาน	25	54.35
การเก็บเกี่ยวผลผลิต		
บันทึกข้อตกลงก่อนทำงาน	13	28.26
บันทึกผลการทำงาน	27	58.70
การเตรียมอาหาร		
บันทึกข้อตกลงก่อนทำงาน	20	43.48
บันทึกผลการทำงาน	18	39.13
การปรุงอาหาร		
บันทึกข้อตกลงก่อนทำงาน	16	34.87
บันทึกผลการทำงาน	22	47.83

ตารางที่ 8 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ (จากโรงเรียนทั้งหมด)
การเก็บรักษาเครื่องครัว		
บันทึกข้อตกลงก่อนทำงาน	11	23.91
บันทึกผลการทำงาน	21	45.65
2. การจัดทำบัญชีรับจ่ายเงินโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน		
มอบหมายให้ครูจัดทำบัญชีเงินสด	22	34.92
มอบหมายให้ครูจดรายรับรายจ่ายในสมุดบัญชีโครงการอาหารกลางวัน (นอกงบประมาณ)	40	63.49
มอบหมายให้นักเรียนจัดทำบัญชีพิเศษ จดรายรับรายจ่าย	1	1.59
3. หน่วยงานที่โรงเรียนประสานการดำเนินงานโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน		
ช่วยเหลือด้านการเกษตร		
เกษตรตำบล	32	30.77
เกษตรอำเภอ	29	27.88
เกษตรจังหวัด	25	24.03
วิทยาลัยเกษตรกรรม	4	3.85
สถานประกอบการเกษตรในชุมชน	7	6.73
สถานีประมงน้ำจืด	2	1.92
ศูนย์การประมง	1	0.96
โครงการพระราชดำริศูนย์ศึกษาการพัฒนา	1	
เขาคันทรง	1	0.96
โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า	1	0.96

ตารางที่ 8 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
กองสัปดาห์ทหารบก	1	0.96
ศูนย์พัฒนาที่ดิน	1	0.96
นิเทศโครงการ ประสานงาน		
สำนักพระราชวัง สวนจิตรลดา	27	32.93
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ	38	46.34
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด	17	20.73

จากตารางที่ 8 แสดงการบันทึกผลการปฏิบัติงาน การจัดทำบัญชีรับจ่ายเงิน และการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การบันทึกผลการปฏิบัติงาน โรงเรียนมีการบันทึกการดำเนินงานตามกิจกรรม โครงการทุกขั้นตอนประมาณร้อยละ 50 ตั้งแต่การวางแผนปลูกพืช การเตรียมดิน การปลูก และบำรุงรักษา การเก็บเกี่ยวผลผลิต การเตรียมอาหาร การปรุงอาหาร การเก็บรักษา เครื่องมือ และการบันทึกพบว่า มีการบันทึกผลการปฏิบัติงานมากกว่าการบันทึกข้อบกพร่องการทำงาน

การจัดทำบัญชีรับจ่ายเงินโครงการอาหารกลางวัน โรงเรียนมอบหมายให้ครูจัดทำบัญชีเงินนอกงบประมาณมากที่สุด ร้อยละ 63.49 จัดทำบัญชีเงินสดตามหลักการบัญชีหน่วยงานย่อย ร้อยละ 34.92 และมอบหมายให้นักเรียนจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายเงินโครงการอาหารกลางวันน้อยที่สุด ร้อยละ 1.59

หน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตร โรงเรียนได้รับความช่วยเหลือจากเกษตรกรจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 30.77 ได้รับความช่วยเหลือจากเกษตรกรอำเภอ รองลงมา

ร้อยละ 27.88 และได้รับความช่วยเหลือจากเกษตรจังหวัด ร้อยละ 24.03 นอกจากนี้ยัง
ได้รับความช่วยเหลือจากวิทยาลัยเกษตรกรรม และสถานประกอบการ เกษตรในชุมชนเล็กน้อย

หน่วยงานที่นิเทศโครงการ และประสานการดำเนินงาน สำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอ มีการนิเทศ และประสานงานโครงการมากที่สุด ร้อยละ 46.34 สำนักงานสวนจิตรลดา
ร้อยละ 32.93 และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ร้อยละ 20.73

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9 จำนวนและค่าร้อยละของความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการบริหาร
โครงการ จำแนกตามการชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการ การส่งบุคลากร เข้าร่วม
การอบรม และการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมการเกษตรเพื่อ
อาหารกลางวัน

รายการ	จำนวน (จากโรงเรียนทั้งหมด)	ร้อยละ
1. การดำเนินการเมื่อโรงเรียนเข้าร่วมโครงการเกษตรเพื่อ อาหารกลางวัน		
ประชุมครู ชี้แจง อภิปรายวัตถุประสงค์ของโครงการ และวางโครงการระดับโรงเรียนตามความเหมาะสม	42	91.30
จัดส่งบุคลากรเข้าร่วมการอบรม เรื่องงาน เกษตร งานอาหารกลางวัน	24	52.17
2. การส่งบุคลากรเข้าร่วมการอบรม		
บุคลากรทุกคนในโรงเรียน เข้าร่วมการอบรม	4	8.70
เฉพาะบุคลากรที่รับผิดชอบโครงการเข้าร่วมการอบรม	37	80.43
3. ระยะเวลาที่บุคลากรฝึกอบรม		
1 - 5 วัน	30	65.21
11 - 15 วัน	1	2.17
มากกว่า 15 วัน	1	2.17
4. การให้นักเรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบดูแลพืชผักและ สัตว์ เลี้ยงในการปฏิบัติกิจกรรมการเกษตร เพื่ออาหาร กลางวันของโรงเรียน		
แบ่งงานให้นักเรียนแต่ละชั้นรับผิดชอบ	40	86.96
แบ่งงานให้นักเรียนแต่ละชั้นรับผิดชอบ (ตามระบบทฤษฎี)	1	2.17
แบ่งงานให้นักเรียนแต่ละกลุ่มรับผิดชอบ (ตามความ สนใจของนักเรียน)	7	15.22

จากตารางที่ ๑ การพัฒนาบุคลากรครูและการแบ่งความรับผิดชอบของนักเรียนปฏิบัติ
งานเกษตร โรงเรียนปทุมนิเทศสร้างความสำเร็จให้ครู โดยจัดประชุมครู ชี้แจง อภิปราย
วัตถุประสงค์ของโครงการเมื่อแรกเข้าโครงการ ร้อยละ 91.30 จัดส่งบุคลากรไปฝึกอบรม
การปฏิบัติงานเกษตร งานอาหารกลางวัน ร้อยละ 52.17

ในส่วนของ การอบรม โรงเรียนส่งเฉพาะบุคคลที่รับผิดชอบโครงการเข้ารับการอบรม
ร้อยละ 80.43 ส่งบุคลากรทุกคนเข้ารับการอบรม ร้อยละ 8.70 โดยระยะเวลาที่ทำการฝึก
อบรมระยะสั้น 1 - 5 วัน ร้อยละ 65.21 ส่วนการฝึกอบรมระยะยาว คือ 11 - 15 วัน
และมากกว่า 15 วัน มีเพียงร้อยละ 2.17 เท่านั้น

การแบ่งความรับผิดชอบให้กับนักเรียน โรงเรียนแบ่งความรับผิดชอบให้กับนักเรียน
เป็นรายชั้นเรียน มากที่สุด ร้อยละ 86.96 แบ่งตามความรับผิดชอบให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม
รับผิดชอบตามความสนใจ รองลงมา ร้อยละ 15.22 และแบ่งความรับผิดชอบตามกลุ่มสีของ
นักเรียน มีเพียงร้อยละ 2.17

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 10 จำนวนและค่าร้อยละของความคิดเห็นผู้บริหารโรงเรียน ด้านการบริหาร
โครงการ จำแนกตามการให้ความช่วยเหลือและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
นักเรียน

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. การมีส่วนร่วมในการดูแลพิทักษ์ และสัจว์์เลี้ยงของผู้ปกครอง นักเรียน		
เป็นที่เลี้ยงให้นักเรียนและมาช่วย เป็นครั้งคราว	15	38.46
มาช่วยตามความจำเป็นที่โรงเรียนขอความร่วมมือ	24	61.54
2. ลักษณะการช่วยเหลือของผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน		
ช่วยแรงงาน	27	43.55
ช่วยฝึกทักษะความชำนาญในการ เพาะ เลี้ยง ดูแล รักษา	9	14.52
ให้ยืมอุปกรณ์การเกษตร	10	16.12
อนุญาตให้โรงเรียนเข้าไปใช้พื้นที่การ เกษตรของตน	7	11.29
ส่งเมล็ดพันธุ์ที่ขมาช่วย	6	9.68
ให้เงินทางโรงเรียนไปซื้อเอง	2	3.23
ให้เข้าพื้นที่ปลูกพืช	1	1.61

จากตารางที่ 10 แสดงการให้ความช่วยเหลือและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
นักเรียน มีผู้ปกครองมาช่วยโรงเรียนปลูกพืชผัก หรือกิจกรรมเลี้ยงสัตว์ตามที่โรงเรียนขอ
ความร่วมมือ ร้อยละ 61.54 และมีผู้ปกครองมาช่วยเป็นที่เลี้ยงให้นักเรียน เป็นครั้งคราว
ร้อยละ 38.46

ลักษณะการให้ความช่วยเหลือของผู้ปกครองนักเรียน ผู้ปกครองช่วยเหลือโรงเรียน
ด้านแรงงาน ร้อยละ 43.55 ช่วยเหลือโดยการให้ยืมอุปกรณ์การเกษตร ร้อยละ 16.12
ช่วยเหลือด้านเทคนิคการเกษตร เช่น การเพาะเลี้ยง การดูแล รักษา พืชและสัตว์
ร้อยละ 14.52 อนุญาตให้โรงเรียนใช้พื้นที่ทำการเกษตร ร้อยละ 11.29 ช่วยด้านเมล็ด
พันธุ์พืช ร้อยละ 9.68

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11 จำนวนและค่าร้อยละของความคิดเห็นผู้บริหารโรงเรียน ด้านการบริหาร
โครงการ จำแนกตามลักษณะการดำเนินงานงานโครงการอาหารกลางวันใน
โรงเรียน การประกอบอาหาร การส่งเสริมเผยแพร่ความรู้เรื่องอาหาร
ประเมีนสุขภาพนักเรียน และผลการดำเนินงานตามโครงการ เกษตรเพื่ออาหาร
กลางวัน

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. ลักษณะโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน		
จัดทำอาหารขายในราคาถูก	16	34.78
จัดทำอาหารขายในราคาถูก และให้นักเรียนยากจน รับประทานโดยไม่คิดเงิน	14	30.43
จัดทำอาหารจานเดียว เลี้ยงนักเรียนทุกคน	7	15.22
ให้นักเรียนนำข้าวมาจากบ้าน โรงเรียนจัดทำกับข้าว และขนมให้โดยไม่คิดเงิน	10	21.74
ให้นักเรียนนำข้าวมาจากบ้าน และซื้อกับข้าว ขนมที่ โรงเรียน	15	32.61
มีร้านขายอาหารให้นักเรียนซื้อรับประทาน โรงเรียน ทำอาหารเสริมให้	3	6.52
ให้นักเรียนทุกคนนำอาหารจากบ้าน โรงเรียนทำ อาหารเสริมให้	18	39.13
นักเรียนบางส่วนกลับไปรับประทานอาหารที่บ้าน บางส่วนนำอาหารมาจากบ้าน ทุกคนมีอาหาร		
รับประทาน	20	43.48
โรงเรียนเก็บค่าอาหาร และทำอาหารให้นักเรียน		
รับประทาน	4	8.70

ตารางที่ 11 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
2. การดำเนินการประกอบอาหาร		
จัดแบ่งนักเรียนรับผิดชอบแต่ละวัน โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ	42	91.30
มีนครวัชของโรงเรียนรับผิดชอบ	5	10.87
จัดครูเวรเป็นแกนนำ ดูแล และช่วยเหลือการปรุงอาหาร	30	65.22
ผู้ปกครองช่วยกันประกอบอาหารที่บ้านและนำมาส่งที่โรงเรียน	1	2.17
3. การส่งเสริม เผยแพร่ความรู้เรื่องอาหาร		
ใช้ตารางแสดงสารอาหาร ซึ่งแจ้งประกอบการปรุงอาหารทุกครั้ง	18	39.13
จัดทำรายการอาหารใหม่มาเสนอแนะอยู่เสมอ	9	19.57
แนะนำนักเรียนและผู้ปกครอง เรื่องการดูแลรักษาคุณค่าอาหารเสมอ	24	52.17
จัดเอกสารเผยแพร่ในชุมชน	3	6.52
4. จำนวนนักเรียนที่โรงเรียนประเมินจากการซึ่งนำหนักได้ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ครั้งสุดท้ายในปี พ.ศ.2534		
มีจำนวน		
ร้อยละ 1 - 5	18	39.13
ร้อยละ 6 - 10	7	15.22

ตารางที่ 11 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ร้อยละ 11 - 15	5	10.87
ร้อยละ 16 - 20	10	21.74
ร้อยละ 21 - 25	1	2.17
ร้อยละ 26 - 30	3	6.52
ร้อยละ 31 - 35	2	4.35
5. ผลการดำเนินงานตามโครงการเกษตรเพื่ออาหาร		
กลางวันของโรงเรียนจนถึงปัจจุบัน		
นำพอใจมาก	4	8.70
นำพอใจ	22	47.83
ยังไม่นำพอใจ	20	43.48

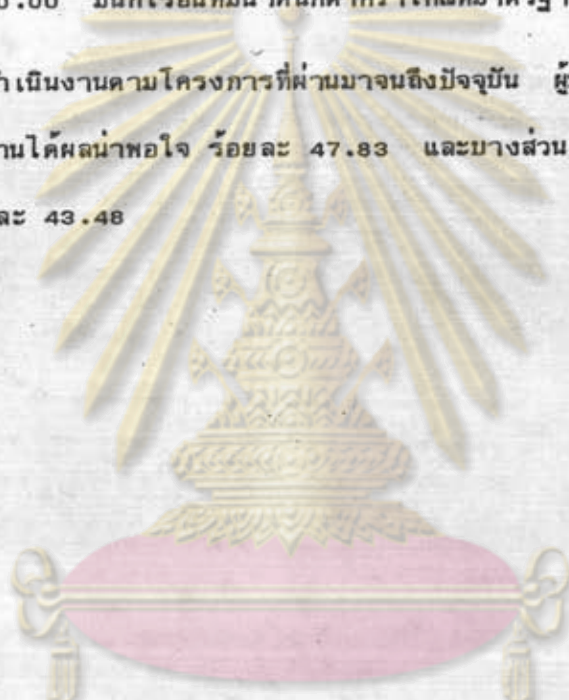
จากตารางที่ 11 แสดงความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ด้านลักษณะการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนส่วนมากเห็นว่า โรงเรียนให้นักเรียนนำอาหารมาจากบ้าน และบางส่วนกลับไปรับประทานอาหารที่บ้าน ทุกคนได้รับประทานอาหารกลางวันเป็นวิธีที่โรงเรียนใช้มากที่สุด ร้อยละ 43.48 รองลงมาโรงเรียนให้นักเรียนทุกคนนำอาหารมาจากบ้าน และโรงเรียนจัดทำอาหารเสริมให้ ร้อยละ 39.13 โรงเรียนจัดทำอาหารขายในราคาถูก ร้อยละ 34.78 และวิธีที่โรงเรียนใช้น้อยที่สุด คือ โรงเรียนเก็บค่าอาหารและทำอาหารให้นักเรียนรับประทาน ร้อยละ 8.70

ด้านการประกอบอาหารกลางวัน โรงเรียนได้จัดแบ่งให้นักเรียนรับผิดชอบแต่ละวัน โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนกลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพมากที่สุด ร้อยละ 91.30 รองลงมาคือ โรงเรียนจัดครูเวรเป็นแกนนำ ดูแล และช่วยเหลือการประกอบอาหาร ร้อยละ 65.22

ด้านการส่งเสริมเผยแพร่ความรู้เรื่องอาหาร โรงเรียนได้จัดให้มีการแนะนำ
นักเรียนและผู้ปกครอง เรื่องการดูแลรักษาคุณค่าอาหาร มากที่สุด ร้อยละ 52.17 รองลงมา
คือ การใช้ตารางแสดงสารอาหาร ซึ่งแจกประกอบการประกอบอาหารทุกครั้ง ร้อยละ 39.13

ด้านการประเมินสุขภาพนักเรียน จากการขี้งน้ำหนักตามเกณฑ์มาตรฐานของ
กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข จากสถิติครั้งสุดท้าย ปี พ.ศ.2534 ปรากฏว่าโรงเรียน
ร้อยละ 5 มีนักเรียนที่มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน มากที่สุดถึงร้อยละ 39.13 รองลงมาคือ
โรงเรียนร้อยละ 20.00 มีนักเรียนที่มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ร้อยละ 21.74

ผลการดำเนินงานตามโครงการที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน ผู้บริหารโรงเรียนส่วนมาก
เห็นว่าการดำเนินงานได้ผลน่าพอใจ ร้อยละ 47.83 และบางส่วนเห็นว่าผลการดำเนินงาน
ยังไม่น่าพอใจ ร้อยละ 43.48

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12 จำนวนและค่าร้อยละของความคิดเห็นผู้บริหารโรงเรียน ด้านการบริหารโครงการ
จำแนกตามทุนดำเนินงานในรูปเงินสด และผู้บริหารที่มาเยี่ยมโครงการ

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. โรงเรียนมีทุนดำเนินงานในรูปเงินสดปัจจุบัน จำนวน		
100 - 500 บาท	6	13.04
501 - 1,000 บาท	5	10.87
1,001 - 2,000 บาท	10	21.74
2,001 - 4,000 บาท	8	17.39
มากกว่า 4,000 บาท	17	36.96
2. ผู้บริหารที่สนใจมาเยี่ยมโครงการอยู่เสมอ		
ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด หรือ ผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด	6	9.23
ศึกษานิเทศก์จังหวัด	8	12.31
หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ หรือ ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ	13	20.00
ศึกษานิเทศก์อำเภอ	38	58.46

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จากตารางที่ 12 แสดงเงินทุนงบประมาณโครงการอาหารกลางวัน ที่โรงเรียน
มีอยู่ในปัจจุบัน โรงเรียนที่มีงบประมาณมากกว่า 4,000 บาท มีร้อยละ 36.96 มีงบประมาณ
2,000 - 4,000 บาท มีร้อยละ 17.39 มีงบประมาณ 1,000 - 2,000 บาท มีร้อยละ
21.74 มีงบประมาณ 500 - 1,000 บาท มีร้อยละ 10.87 และมีโรงเรียนที่มีงบประมาณ
อยู่เพียง 100 - 500 บาท ถึงร้อยละ 13.04

ผู้บริหารที่ให้ความสนใจมาตรวจเยี่ยม ให้กำลังใจ พบว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอมาตรวจเยี่ยมมากที่สุดถึงร้อยละ 58.46 รองลงมาคือ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอหรือผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มาตรวจเยี่ยม ร้อยละ 20.00 ศึกษานิเทศก์จังหวัด มาตรวจเยี่ยม ร้อยละ 12.31 และผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด มาตรวจเยี่ยม ร้อยละ 9.23 ซึ่งจะเห็นว่าหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอหรือผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีการตรวจเยี่ยมโรงเรียนในโครงการอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสาเหตุที่มีภารกิจด้านอื่นมาก และเห็นว่ามิศึกษานิเทศก์อำเภอ คอยให้คำแนะนำออกนิเทศโครงการอยู่เสมอแล้ว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นของครูด้านการปฏิบัติและการให้ความร่วมมือในการดำเนินงานและ
ประโยชน์ของการจัดทำโครงการ

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครู ด้านการ
ปฏิบัติและการให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน จำแนกตามการกำหนดแผนผัง
พื้นที่การเกษตรกิจกรรมการปลูกพืชและการเลี้ยงสัตว์ของโครงการ

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. การกำหนดพื้นที่การเกษตรของผังโรงเรียน			
วัดระยะทางจริง ย่อส่วนในผัง	2.48	1.16	น้อย
แสดงความคิดเห็นกำหนดพื้นที่การเกษตร	2.96	1.12	ปานกลาง
ศึกษาผังก่อนปลูกพืชทุกชนิด	2.98	1.18	ปานกลาง
2. ปลูกพืชผัก ได้ผลผลิตที่จะออกมาต่อเนื่องกัน	2.96	1.10	ปานกลาง
3. คำนวณระยะเวลาที่จะให้ผลผลิตของพืชทุกชนิดที่ปลูก	3.03	1.09	ปานกลาง
4. สอนวิธีการปลูก ขยายพันธุ์ บำรุงรักษาพืชใน ชั่วโมงเรียน	3.38	1.27	ปานกลาง
5. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการปลูกพืชผัก			
การเตรียมดิน	3.26	1.27	ปานกลาง
การรดน้ำ ใส่ปุ๋ย กำจัดแมลง	3.22	1.24	ปานกลาง
การเก็บเกี่ยวผลผลิต	2.21	1.21	ปานกลาง
6. การส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม การปลูกพืชผัก	3.88	1.15	มาก
7. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการปลูกไม้ผล			
การเตรียมดิน เตรียมหลุมปลูก	3.13	1.20	ปานกลาง
การปลูก	3.16	1.22	ปานกลาง
การรดน้ำ ใส่ปุ๋ย กำจัดแมลง	3.09	1.16	ปานกลาง

ตารางที่ 13 (ต่อ)

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
การเก็บเกี่ยวผลผลิต	3.20	1.24	ปานกลาง
8. การส่งเสริมให้นักเรียนปลูกไม้ผล	3.61	1.12	มาก
9. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเลี้ยงสัตว์			
สร้างเล้าหรือคอก	2.22	1.27	น้อย
เตรียมอุปกรณ์เลี้ยงสัตว์	2.38	1.32	น้อย
ให้อาหาร	2.37	1.32	น้อย
การป้องกันโรค	2.34	1.29	น้อย
10. การจัดซื้อ ขอบริจาคเมล็ดพันธุ์พืชที่ต้องการและการ			
เสนอขอจากหน่วยงานต้นสังกัด	3.13	1.06	ปานกลาง
การจัดซื้อ ขอบริจาคพันธุ์สัตว์ที่ต้องการและการ			
เสนอขอจากหน่วยงานต้นสังกัด	2.54	1.30	ปานกลาง
12. การผลิตปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสดในโรงเรียน	3.05	1.27	ปานกลาง
13. การขอบริจาคปุ๋ยคอก ปุ๋ยอินทรีย์จากเอกชน	2.91	1.29	ปานกลาง
14. การผลิตอุปกรณ์การเกษตรและเลี้ยงสัตว์	2.30	1.08	น้อย

จากตารางที่ 13 แสดงความคิดเห็นของครูด้านการปฏิบัติ และการให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน โดยภาพรวมครูปฏิบัติการในเรื่องการวางแผนการปลูกพืช สอนวิธีปลูก วิธีขยายพันธุ์ วิธีบำรุงรักษาพืช ปฏิบัติการปลูกพืชผัก ไม้ผล การหาเมล็ดพันธุ์ และการผลิตปุ๋ย อยู่ในระดับปานกลาง แต่ครูปฏิบัติการในเรื่องการเลี้ยงสัตว์ และการผลิตอุปกรณ์การเกษตร และการเลี้ยงสัตว์ อยู่ในระดับน้อย

กิจกรรมที่ครูปฏิบัติมากคือ การส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมปลูกพืชผัก และการส่งเสริมให้นักเรียนปลูกไม้ผล เพราะครูเห็นว่ากิจกรรมดังกล่าวสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนงานเกษตร เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกลงมือปฏิบัติจริง และยังนำไปประกอบ เป็นอาหารกลางวันให้นักเรียนรับประทานได้อีกด้วย

กิจกรรมที่ครูปฏิบัติปานกลาง คือ การสอนให้นักเรียนปลูก ขยายพันธุ์ บำรุงรักษา พืชในชั่วโมงเรียน ช่วยนักเรียนเตรียมดินปลูกพืชผักและผลไม้ การปลูกพืชผักและไม้ผล การรดน้ำ ใส่ปุ๋ย กำจัดแมลงพืชผักและผลไม้ และการเก็บเกี่ยวผลผลิตพืชผักและผลไม้ การ จัดหาเมล็ดพันธุ์พืช และการผลิตปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด

กิจกรรมที่ครูปฏิบัติน้อย คือ กิจกรรมการเลี้ยงสัตว์ และการผลิตอุปกรณ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครู ด้านการปฏิบัติและการให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน จำแนกตามกิจกรรมการประกอบอาหาร ความรู้เรื่องอาหาร การจัดทำบัญชีควบคุมงบประมาณโครงการอาหารกลางวัน และการประสานงานกับบุคลากร หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. การจัดทำตารางแสดงสารอาหารที่ได้จากพืช สัตว์	2.37	1.07	น้อย
2. การจัดทำตารางแสดงสารอาหารที่ได้รับจากอาหารแต่ละชนิด	2.51	1.15	ปานกลาง
3. การกำหนดรายการอาหารกลางวัน ขนมหอาหารเสริม	3.43	1.21	มาก
4. การให้นักเรียนมีส่วนร่วมกำหนดรายการอาหารกลางวัน ขนมห และอาหารเสริม	3.37	1.21	มาก
5. การสอนวิธีทำอาหารภาคทฤษฎีในชั่วโมงเรียน	3.46	1.21	มาก
6. การจัดกิจกรรมให้นักเรียนฝึกปรุงอาหาร	3.66	1.23	มาก
7. การอธิบายให้นักเรียนทราบประโยชน์คุณค่าของอาหารที่รับประทาน	3.66	1.02	มาก
8. การให้ความรู้นักเรียนเรื่องการถนอมอาหารแปรรูปอาหาร	3.46	0.91	ปานกลาง
9. การฝึกนักเรียนให้สร้างนิสัยที่ดี ในการเตรียมปรุงอาหาร รับประทานอาหาร ทำความสะอาดเก็บอุปกรณ์	3.77	1.06	มาก
10. การจัดทำบัญชีควบคุมงบประมาณโครงการอาหารกลางวัน	3.66	1.21	มาก
11. การประสานงานกับบุคลากร หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.63	0.90	มาก

จากตารางที่ 14 แสดงความคิดเห็นของครูต่อการจัดกิจกรรมอาหารกลางวัน
กิจกรรมที่ครูปฏิบัติมาก คือ การสร้างนิสัยที่ดีในการปรุงอาหาร รับประทานอาหาร ทำความ
สะอาด และเก็บอุปกรณ์ การฝึกนักเรียนปรุงอาหาร อธิบายถึงคุณประโยชน์ของอาหารที่
รับประทาน และการทำบัญชีควบคุมงบประมาณ

กิจกรรมที่ครูปฏิบัติน้อย คือ การจัดทำตารางแสดงสารอาหารที่ได้รับจากพืช และ
เนื้อสัตว์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครู ด้านประโยชน์ของการจัดโครงการ เกษตรเพื่ออาหารกลางวัน ต่อการเรียนรู้กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพของนักเรียน

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. นักเรียนได้เรียนวิชางานบ้าน งานเกษตร ทั้งทฤษฎีและฝึกปฏิบัติ	3.98	0.88	มาก
2. นักเรียนได้ศึกษาและฝึกปฏิบัติวิชา เกษตรแผนใหม่	3.50	1.05	มาก
3. นักเรียนมีพฤติกรรมการทำงานในด้าน การเตรียมการปฏิบัติ การเก็บรักษาเครื่องมืออย่างถูกต้อง	3.67	0.77	มาก
4. นักเรียนเกิดความคิดรวบยอด เรื่องการผลิตและการบริโภค	3.45	0.73	ปานกลาง
5. นักเรียนมีความรู้และทักษะการปรุงอาหาร	3.62	0.78	มาก
6. นักเรียนมีความรู้และทักษะการถนอมอาหาร	3.50	0.82	มาก
7. นักเรียนมีความรู้และทักษะการแปรรูปอาหาร	3.32	0.84	ปานกลาง
8. นักเรียนมีนิสัยช่วยเหลือตนเอง ขยันหมั่นเพียร	3.70	0.75	มาก
9. โรงเรียนเป็นแหล่งวิทยาการ การเกษตรและอาหารของหมู่บ้าน ชุมชน	2.87	1.00	ปานกลาง
10. นักเรียนมีอาหารกลางวันที่มีคุณค่าทางโภชนาการ รับประทานอย่างเพียงพอ	3.76	0.93	มาก
11. ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	2.78	1.14	ปานกลาง
12. นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	3.86	0.93	มาก

จากตารางที่ 15 แสดงความคิดเห็นของครู ด้านประโยชน์ของการจัดทำโครงการ
ครูมีความเห็นว่า กิจกรรมทุกกิจกรรมให้ประโยชน์แก่นักเรียนมาก ยกเว้นกิจกรรมต่อไปที่ครู
เห็นว่าไม่ประโยชน์ปานกลาง คือ นักเรียนเกิดความคิดรวบยอดเรื่องการผลิตและการบริโภค
นักเรียนมีทักษะการแปรรูปอาหาร โรงเรียนเป็นแหล่งวิทยาด้านการเกษตร และ
อาหารของหมู่บ้าน และประโยชน์ด้านการนำชุมชนมาร่วมในการดำเนินงาน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครู ด้านปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานตาม
โครงการ

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของผู้บริหาร
โรงเรียนและครู ด้านปัญหาการดำเนินงาน จำแนกตามการดำเนินงาน
เพาะปลูกพืช และการเลี้ยงสัตว์ในโครงการ

รายการ	ผู้บริหาร		ครู	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. การวางแผนปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ตามโครงการ	2.41	0.86	2.88	0.88
2. การจัดกลุ่มนักเรียน รับผิดชอบดูแลพืชและสัตว์	2.24	0.85	2.65	1.02
3. การหาพันธุ์พืชที่โรงเรียนต้องการ	2.30	1.03	2.41	0.95
4. การหาพื้นที่เพาะปลูกพืชให้เพียงพอ	3.00	1.26	2.89	1.01
5. การรณรงค์ใส่ปุ๋ยพืช	2.67	1.08	2.41	0.95
6. ความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ในการเพาะปลูกพืช	3.22	1.11	2.97	1.07
7. ความเหมาะสมของสภาพดินในการเพาะปลูกพืช	3.33	1.23	3.02	1.10
8. การหาแหล่งน้ำเพื่อการเพาะปลูกได้ตลอดปี	2.89	1.35	2.86	1.24
9. ความเพียงพอของอุปกรณ์การเพาะปลูก	2.63	0.95	2.79	0.90
10. ความเพียงพอของปุ๋ย	3.13	1.00	2.86	1.09
11. การป้องกันและการกำจัดศัตรูพืช	2.83	0.93	2.86	1.09
12. การหาพันธุ์สัตว์ที่โรงเรียนต้องการ	3.41	1.07	3.14	1.16
13. การให้อาหารสัตว์	3.15	1.09	2.95	1.09
14. ความเพียงพอของอาหารสัตว์	3.28	1.24	2.95	1.05
15. การสนับสนุนด้านพันธุ์สัตว์	3.37	1.20	3.10	1.09
16. ความเพียงพอของอุปกรณ์การเลี้ยงสัตว์	3.26	1.18	3.12	1.18

ตารางที่ 16 (ต่อ)

รายการ	ผู้บริหาร		ครู	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
17. การหาแหล่งน้ำเพื่อเลี้ยงสัตว์น้ำ	3.07	1.27	3.11	1.10
18. การจัดทำโรงเรียนพืชและสัตว์	3.07	1.08	3.14	1.13
19. การป้องกันการขโมยพืชและสัตว์	2.80	1.39	2.86	1.17

จากตารางที่ 16 แสดงปัญหาในการปลูกพืชและการเลี้ยงสัตว์ตามโครงการ
กิจกรรมที่จัดว่ามีปัญหาปานกลาง ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครู ตามลำดับ คือ

การหาพันธุ์สัตว์ที่โรงเรียนต้องการ

การสนับสนุนด้านพันธุ์สัตว์

ความเหมาะสมของสภาพดินในการเพาะปลูกพืช

ความเพียงพอของอาหารสัตว์

ความเพียงพอของอุปกรณ์การเลี้ยงสัตว์

ความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ในการเพาะปลูก

การให้อาหารสัตว์

ความเพียงพอของมูล

การจัดทำโรงเรียนพืชและสัตว์

การหาแหล่งน้ำเพื่อการเลี้ยงสัตว์น้ำ

ความเพียงพอของพื้นที่เพาะปลูกพืช

ส่วนกิจกรรมอื่น ๆ ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความเห็นสอดคล้องกันว่ามีปัญหาน้อย

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครู ด้านปัญหาการดำเนินงาน จำแนกตามการดำเนินงานประกอบอาหารกลางวัน การบันทึกการปฏิบัติงาน การทำบัญชีรับจ่ายเงินงบประมาณ การประสานงาน และการสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการ

รายการ	ผู้บริหาร		ครู	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. การใช้เวลาสำหรับเตรียมและประกอบอาหารกลางวัน	2.26	0.95	2.55	1.12
2. ความเพียงพอของอาหารกลางวันทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพในปัจจุบัน	2.26	0.98	2.47	1.07
3. การบันทึกการปฏิบัติงานตามโครงการ	2.33	1.06	2.32	0.98
4. การจัดทำบัญชีรับจ่ายเงินโครงการ	1.91	1.01	2.21	1.11
5. การสนับสนุนด้านงบประมาณจากส่วนกลาง	2.91	1.19	2.74	1.11
6. การขอความร่วมมือด้านงบประมาณจากชุมชน	2.76	1.18	2.97	0.95
7. การอุทิศเวลามาช่วยโรงเรียนเป็นประจำของผู้ปกครอง	3.20	1.26	3.24	1.00
8. การประสานงานโดยทั่วไป	2.26	1.00	2.76	0.96
9. การประสานงานกับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด	2.15	0.84	2.27	1.03
10. การประสานงานกับชุมชน ขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ	2.33	0.97	2.55	1.00
11. การสนับสนุนด้านข้อมูลทางวิชาการ เอกสารสิ่งตีพิมพ์	2.39	1.22	2.62	1.07

จากตารางที่ 17 แสดงปัญหาการดำเนินงานตามโครงการด้านอาหารกลางวัน
ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความเห็นตรงกันในส่วนของกิจกรรมที่เป็นปัญหากลาง คือ การ
อุทิศเวลายามช่วยโรงเรียน เป็นประจำของผู้ปกครอง การสนับสนุนด้านงบประมาณจากส่วนกลาง
และการขอความร่วมมือ การให้ความช่วยเหลือด้านเงินบริจาค เงินทุน จากชุมชน ส่วน
กิจกรรมอื่น ๆ โดยเฉลี่ยแล้วทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความเห็นว่า มีปัญหาน้อย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 6 พุทธกิจกรรมการดำเนินงานเกษตร และอาหารกลางวันจากการสังเกต

ตารางที่ 18 ลักษณะการจัดกิจกรรมการเกษตรของโรงเรียน

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. ลักษณะแผนผังแสดงพื้นที่การเกษตรของโรงเรียน		
สวยงามติดคั้ง ในที่เปิดเผย	6	46.15
จัดทำแต่ไม่ได้แสดงในที่เปิดเผย	5	38.46
ยังไม่ได้จัดทำ	2	15.38
2. ลักษณะโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันของโรงเรียน		
เหมาะสมกับโรงเรียน	12	92.30
ไม่เหมาะสมกับโรงเรียน	1	7.69
3. การดำเนินงานตามปฏิทินงานของโครงการ		
ตรงเวลาและวิธีการที่กำหนดไว้	10	76.92
มีการปรับปรุง ยืดหยุ่น	3	23.08
4. สภาพพืชผักที่ปลูก		
งอกงามดี	10	76.92
แคระแกรน	3	23.08
5. การดูแลรักษาแปลงพืชผักสวนครัว		
รดน้ำ หรวมนดิน เก็บวัชพืช	7	53.85
รดน้ำ ไม่ได้เก็บวัชพืช	3	23.07
ขาดการดูแลเอาใจใส่	3	23.07
6. ลักษณะของผลผลิต		
ทยอยกัน เก็บ เกี้ยว	7	53.85
เก็บ เกี้ยวคราวเดียวกัน	6	46.15

ตารางที่ 18 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
7. ความสนใจของนักเรียนต่อการดูแลรักษาพืชผัก		
มาก	5	38.46
ปานกลาง	5	38.46
น้อย	3	23.08
8. ความเพียงพอของอุปกรณ์การเกษตร		
เพียงพอ	6	46.15
ไม่เพียงพอ	7	53.85
9. วิธีการปฏิบัติงานเกษตรของนักเรียน		
ใช้วิธีการแบบดั้งเดิม	2	15.38
นำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้	11	84.62
10. ความเอาใจใส่ของครูต่อนักเรียนด้านการเกษตร		
เอาใจใส่มาก	8	61.54
เอาใจใสน้อย	5	38.46
11. ความเอาใจใส่ของผู้บริหารโรงเรียน		
สนับสนุนส่งเสริมดี	13	100.00
ไม่ให้ความสนใจเท่าที่ควร	0	0.00
12. ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนการสอนในห้องเรียนกับกิจกรรมการเกษตรและอาหารกลางวัน		
สัมพันธ์กันดีมาก	13	100.00
ไม่สัมพันธ์กัน	0	0.00

ตารางที่ 18 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
13. ลักษณะของกิจกรรมอาหารกลางวัน		
โรงเรียนจัดดำเนินการหลายรูปแบบให้		
นักเรียนได้รับประทานอาหารกลางวันทุกวัน	12	92.30
โรงเรียนปรุงอาหารกลางวันให้นักเรียน		
รับประทานทุกวันโดยไม่คิดมูลค่า	1	7.60
14. การช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะโภชนาการต่ำ		
จัดอาหารเสริม เช่น นม นมถั่วเหลือง	10	76.92
ยังไม่ได้ดำเนินการแก้ไข	3	23.08

จากตารางที่ 18 แสดงลักษณะการจัดกิจกรรมการเกษตรของโรงเรียน ด้านการจัด
ทำแผนผังแสดงพื้นที่การเกษตร โรงเรียนจัดทำแผนผังสวยงามและติดตั้งในที่เปิดเผย ร้อยละ
46.15 จัดทำโดยบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการ ร้อยละ 38.46 และยังไม่ได้จัดทำอีก ร้อยละ
15.38

ลักษณะของโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันในแผนปฏิบัติการของโรงเรียน
โรงเรียนจัดทำโครงการได้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน ร้อยละ 92.30 จัดทำแต่ไม่
เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน ร้อยละ 7.60

การดำเนินงานตามปฏิทินงานของโครงการ โรงเรียนปฏิบัติงานได้ตรง เวลาและ
วิธีการที่กำหนดไว้ ร้อยละ 76.92 และมีการปรับปรุงยึดหยุ่นตามความเหมาะสม ร้อยละ
23.08

สภาพการปลูกพืชผัก โรงเรียนดูแลพืชผักได้งอกงามดี ร้อยละ 76.92 และ
ส่วนที่ปล่อยให้แคะแกรนมีร้อยละ 23.08

เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า โรงเรียนให้การดูแลคนน้ำ พรวนดิน เก็บวัชพืช
 อย่างดี จำนวนร้อยละ 53.85 ส่วนโรงเรียนที่มีการรดน้ำ แต่ไม่ได้เก็บวัชพืช มีจำนวน
 ร้อยละ 23.07 และโรงเรียนที่ไม่ได้มีการดูแลพืชผักเท่าที่ควร ร้อยละ 23.07

ลักษณะของผลผลิตพืชผัก โรงเรียนมีผลผลิตทยอยกันออกมา ร้อยละ 53.85 และ
 มีผลผลิตออกมาราวเดียวกันมาก ๆ อีกร้อยละ 46.15

ความสนใจของนักเรียนต่อการดูแลรักษาพืชผัก โรงเรียนที่นักเรียนให้ความสนใจ
 ดูแลรักษาพืชผักอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 38.46 นักเรียนให้ความสนใจดูแลรักษาพืชผักอยู่ใน
 ระดับปานกลาง มีร้อยละ 38.46 เช่นกัน และโรงเรียนที่นักเรียนให้ความสนใจดูแลรักษา
 พืชผักอยู่ในระดับน้อย มีจำนวนร้อยละ 23.08

อุปกรณ์การเกษตร โรงเรียนที่มีอุปกรณ์การเกษตรเพียงพอมีร้อยละ 46.15 ส่วน
 โรงเรียนที่มีอุปกรณ์การเกษตรไม่เพียงพอมีถึงร้อยละ 53.85

วิธีการปฏิบัติงานเกษตรของนักเรียน มีโรงเรียนที่นำเทคโนโลยีการเกษตรใหม่ ๆ
 มาใช้มากที่สุดร้อยละ 84.62 ส่วนโรงเรียนที่ใช้วิธีการแบบดั้งเดิมมีจำนวนร้อยละ 15.38

ความเอาใจใส่ของครูผู้รับผิดชอบโครงการเกษตร ครูในโรงเรียนให้ความสนใจ
 เอาใจใส่ดูแล แนะนำให้ความรู้แก่นักเรียนมากที่สุดร้อยละ 61.54 ส่วนครูที่เอาใจใส่นักเรียน
 น้อยมีจำนวนร้อยละ 38.46

ความเอาใจใส่ของผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนในโครงการทุกคนเอาใจใส่
 ดูแลให้กำลังใจ สนับสนุนกิจกรรมการเกษตรดี

ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องงานเกษตรกับกิจกรรมการเกษตร
 ของโครงการ โรงเรียนทุกโรงเรียนจัดได้สัมพันธ์สอดคล้องกันดี

การจัดกิจกรรมอาหารกลางวัน โรงเรียนจัดกิจกรรมอาหารกลางวันหลาย ๆ รูปแบบ
 และทำให้นักเรียนทุกคนได้รับประทานอาหารกลางวันทุกวันมากที่สุด ร้อยละ 92.30 ส่วนโรงเรียน
 ที่ใช้งบประมาณของโรงเรียนประกอบอาหารกลางวันให้นักเรียนทุกคน ได้รับประทานทุกวัน
 โดยไม่คิดมูลค่า มีร้อยละ 7.60

การช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะโภชนาการต่ำ โรงเรียนจัดอาหารเสริม เช่น
นมสด นมถั่วเหลือง ให้นักเรียนดื่มเป็นประจำ ร้อยละ 76.92 และโรงเรียนที่ยังไม่ได้
ดำเนินการแก้ไข มีร้อยละ 23.08

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 19 การให้ความร่วมมือของชุมชนต่อกิจกรรมการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. ผู้ปกครองช่วยเหลือการเกษตรและเลี้ยงสัตว์		
มาช่วยเหลือเป็นประจำ	1	7.69
มาช่วยเหลือนาน ๆ ครั้ง	9	69.23
ไม่มาช่วยเหลือ	3	23.08
2. ผู้ปกครองช่วยเหลือการประกอบอาหารกลางวัน		
มาช่วยเหลือเป็นประจำ	1	7.69
มาช่วยเหลือนาน ๆ ครั้ง	9	69.23
ไม่มาช่วยเหลือ	3	23.08
3. กิจกรรมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน		
ประชาสัมพันธ์โครงการให้ชุมชนทราบ	6	46.15
เป็นศูนย์บริการความรู้ด้านการเกษตร	3	23.08
เชิญชวนให้ชุมชนมาร่วมดำเนินการ	4	30.76
4. การนิเทศติดตามผลของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ		
มีการติดตามผลงานสม่ำเสมอ	5	38.46
ติดตามผลงานไม่สม่ำเสมอ	5	38.46
มีการติดตามผลงานนาน ๆ ครั้ง	3	23.08
5. การนิเทศติดตามผลของหน่วยงานส่วนกลาง		
มานิเทศสม่ำเสมอ	5	38.46
มานิเทศไม่สม่ำเสมอ	5	38.46
มานิเทศนาน ๆ ครั้ง	3	23.08

จากตารางที่ 19 แสดงความสนใจ การให้ความร่วมมือของชุมชนต่อกิจกรรม การเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน ผู้ปกครองมาช่วยเหลือโรงเรียนด้านงานเกษตรและการ ประกอบอาหารกลางวันเป็นประจำมีเพียงร้อยละ 7.69 ส่วนผู้ปกครองที่มาช่วยบ้างนาน ๆ ครั้ง มีจำนวนร้อยละ 69.23 และผู้ปกครองที่ไม่เคยมาช่วยเหลือโรงเรียนเลย มีร้อยละ 23.08

กิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนด้านการเกษตร โรงเรียน มีการประชาสัมพันธ์โครงการให้ชุมชนทราบถึงร้อยละ 46.15 เป็นศูนย์บริการความรู้ด้านการ เกษตรร้อยละ 23.08 และเชิญชวนให้ชุมชนมาร่วมดำเนินการ ร้อยละ 30.76

การนิเทศติดตามผลของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และหน่วยงานบริหาร ส่วนกลาง เช่น สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานสวนจิตรลดา โรงเรียนได้รับการ นิเทศ ติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ ร้อยละ 38.46 โรงเรียนที่ได้รับการนิเทศติดตามผล แต่ไม่สม่ำเสมอ จำนวนร้อยละ 38.46 เช่นเดียวกัน และมีโรงเรียนที่ได้รับการนิเทศค่อนข้าง น้อยอีกร้อยละ 23.08

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 7 การดำเนินงานตามโครงการตามความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ เกษตร
เพื่ออาหารกลางวัน ตามพระราชดำริ

ตารางที่ 20 การดำเนินงานตามโครงการตามความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

รายการ	ความคิดเห็น (เรียงตามลำดับความสำคัญ)
<p>1. ความสัมพันธ์ของการจัดทำโครงการ เกษตรเพื่ออาหารกลางวันใน โรงเรียนประถมศึกษาในชนบท</p>	<p>วัตถุประสงค์ของโครงการมีความสัมพันธ์กับ ความต้องการอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษา ในชนบทสูงมาก เพราะ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นวิธีการเพิ่มอาหารกลางวันให้นักเรียน วิธีหนึ่ง 2. นักเรียนของโรงเรียนในโครงการมีอาหาร รับประทาน 3. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนวิชา กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ
<p>2. ความจำเป็นของโรงเรียน โครงการที่ต้องจัดทำ โครงการนี้</p>	<p>โรงเรียนในโครงการมีความตั้งใจที่จะแก้ปัญหา การขาดแคลนอาหารกลางวัน โดยการผลิตพืชผักสวนครัว เลี้ยงสัตว์ และนำผลผลิตมาประกอบอาหาร เพื่อ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. แก้ปัญหาความขาดแคลนอาหารกลางวัน 2. ฝึกทักษะและสร้างนิสัยการช่วยเหลือตนเอง ช่วยเหลือผู้อื่น และมีความขยันหมั่นเพียรให้แก่เด็กเรียน ในการปฏิบัติกิจกรรมเกษตร 3. นักเรียนมีความรู้และเห็นความสำคัญในเรื่อง โภชนาการ
<p>3. แนวโน้มของการดำเนินงานในปี ต่อไป</p>	<p>ในปีต่อไปทุกโรงเรียนมีแนวโน้มการดำเนินงาน ที่ดีขึ้น คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ขยายพื้นที่การเกษตรให้มากขึ้น 2. ปรับปรุงคุณภาพการผลิตให้สูงขึ้น 3. มีผลผลิตมากขึ้น

ตารางที่ 20 (ต่อ)

รายการ	ความคิดเห็น (เรียงตามลำดับความสำคัญ)
<p>4. บทบาทของผู้ประสานงานโครงการ ผู้บริหารส่วนกลาง หัวหน้าการ ประณตศึกษาอำเภอ ศึกษาพิเศษ อำเภอ ผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้รับผิดชอบงานเกษตร ที่ได้ปฏิบัติอยู่ ในปัจจุบัน</p>	<p>ผู้ประสานงานโครงการ /ผู้บริหารส่วนกลาง สนับสนุนโครงการดำเนินนโยบาย หัวหน้าการประณตศึกษาอำเภอ/ศึกษาพิเศษอำเภอ จงใจ นิเทศ ติดตาม ช่วยเหลือแนะนำ โรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน แนะนำ ให้คำปรึกษา สนับสนุนและช่วยเหลือ ครู นักเรียน ครูผู้รับผิดชอบ ปฏิบัติการสอนและปฏิบัติงานร่วมกับนักเรียน</p>
<p>5. ผลของการบูรณาการหลักสูตรกับ กิจกรรมการเกษตรเพื่ออาหาร กลางวัน</p>	<p>นักเรียนได้ประโยชน์มาก บรรลุผลทุก โรงเรียน นักเรียนมีวินัย มีนิสัยที่ดีในการปฏิบัติงาน ในการรับประทานอาหาร</p>
<p>6. การพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนให้มี ความรู้ทักษะ และทัศนคติที่ดีต่อ กิจกรรมการเกษตรและอาหาร กลางวัน</p>	<p>โรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่สามารถพัฒนา บุคลากรให้มีความรู้ และทักษะในกิจกรรมการ เกษตรได้</p>
<p>7. ผลผลิตของกิจกรรมการเกษตรใน โรงเรียนในรอบปีที่ผ่านมา</p>	<p>ยังไม่เพียงพอกับการบริโภคของนักเรียน เฉลี่ยอยู่ในระดับร้อยละ 40</p>
<p>8. สุขภาพอนามัยของนักเรียน รวมทั้ง นิสัยในการทำงาน ความรู้ และ ทักษะการเกษตร</p>	<p>นิสัยในการทำงานสังเกตได้ชัดเจนดีมาก ส่วนสุขภาพอนามัยนั้นคาดว่า ถ้าดำเนินการติดต่อกัน ไประยะยาวจะดีขึ้นมาก</p>

ตารางที่ 20 (ต่อ)

รายการ	ความคิดเห็น (เรียงตามลำดับความสำคัญ)
9. ผลกระทบของการจัดทำโครงการที่มีต่อชุมชนรายรอบโรงเรียน	<p>กิจกรรมการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันมีบทบาทสำคัญต่อชุมชนในด้าน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นตัวอย่างแก่ชุมชน 2. นักเรียนซึ่งเป็นสมาชิกของชุมชนได้รับการฝึกนิสัยการทำงานที่ดี
10. แนวคิดในการบริหารโครงการในอนาคต	<p>มีแนวคิดที่จะส่งเสริมการดำเนินงานให้จัดกิจกรรมการเกษตรแบบครบวงจร การนำกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนมาสนับสนุนการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรของนักเรียน และจะเพิ่มประสิทธิภาพในการนิเทศ ติดตาม ให้ความช่วยเหลือการดำเนินงานของโรงเรียนมากยิ่งขึ้น</p>

จากตารางที่ 20 แสดงสรุปความคิดเห็นของผู้ประสานงานโครงการ ผู้บริหารใน ส่วนกลาง หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ศึกษาพิเศษอำเภอ ผู้บริหารโรงเรียน และ ครูผู้รับผิดชอบการเกษตรของโรงเรียน

ผลการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า การดำเนินงานของโรงเรียนตามโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันตามพระราชดำรินั้น วัตถุประสงค์ของโครงการสนองความจำเป็นของโรงเรียน ทั้งในด้านการเพิ่มผลผลิตที่จะนำไปประกอบอาหารกลางวันให้นักเรียน และช่วยสร้างนิสัยการทำงาน นิสัยการรับประทานอาหารที่ดีให้กับนักเรียน รวมทั้งเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ชุมชน

ตารางที่ 21 สรุปความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการที่มีต่อแหล่งทรัพยากรและทุนสนับสนุน

รายการ	ความคิดเห็น (เรียงตามลำดับความสำคัญ)
1. ความคิดเห็น เรื่อง เงินทุนและสิ่งของที่ได้รับครั้งแรกเมื่อเข้าโครงการ	งบประมาณที่โครงการจัดให้โรงเรียนครั้งแรก และครั้ง เดียวนั้นมีจุดมุ่งหมายที่จะให้จัดซื้อครุภัณฑ์ที่จำเป็นต่อการเกษตร หลังจากนั้นโรงเรียนควรระดมทรัพยากรที่มีอยู่ในโรงเรียนและชุมชนมาใช้ให้มากที่สุด
2. การใช้ทรัพยากรจากชุมชนของโรงเรียน เช่น บริษัท ห้างร้าน วัด ฯลฯ	ภาคเอกชน เช่น บริษัท ห้างร้าน วัด ผู้มีจิตศรัทธา ให้ความช่วยเหลือโรงเรียนในโครงการมาก เช่น บริจาคเงิน ให้นมวัว พืชผัก เมล็ดพันธุ์พืช ให้เข้าพื้นที่การเกษตร ฯลฯ และโรงเรียนก็ตอบแทนด้วยการมอบเกียรติบัตรให้
3. หน่วยงานที่ให้การสนับสนุนโครงการด้านพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ เลี้ยง	หน่วยงานที่มีบทบาทด้านพันธุ์พืชมากที่สุด คือ สำนักงานสวนจิตรลดา และชุมชนรายรอบโรงเรียน ด้านพันธุ์สัตว์ โดยเฉพาะพันธุ์ปลาอุก และพันธุ์ไก่เนื้อ โรงเรียนต้องการมาก แต่ยังไม่ได้รับการสนับสนุน
4. ความต้องการแหล่งน้ำของโรงเรียนในโครงการ	ความต้องการแหล่งน้ำของโรงเรียน โรงเรียนส่วนมากต้องการบ่อขุด สระเก็บน้ำฝน และฝายกั้นน้ำในลำธารธรรมชาติ
5. ส่วนราชการที่ควรให้การสนับสนุนให้การดำเนินงานโครงการนี้ บรรลุวัตถุประสงค์	<p>ส่วนราชการที่มีบทบาทมากมีอยู่ 2 หน่วยงาน คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น เกษตรตำบล เกษตรอำเภอ และเกษตรจังหวัด ควรกำหนดภารกิจด้านส่งเสริมช่วยโครงการ โดยกำหนดโครงการลงในแผนปฏิบัติงานประจำปี 2. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในฐานะต้นสังกัดของโรงเรียนในโครงการ ควรสนับสนุนด้านงบประมาณทุนหมุนเวียนค่าครุภัณฑ์ การเกษตร และบุคลากร ครูเกษตร

จากตารางที่ 21 แสดงสรุปความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ด้านเงินทุนและ
สิ่งของที่ได้รับครั้งแรกนั้น มีจุดมุ่งหมายที่จะเริ่มกิจกรรมให้โรงเรียน จากนั้นโรงเรียนต้องระดม
ทรัพยากรจากชุมชน ซึ่งก็ได้รับความช่วยเหลือมาก

หน่วยราชการที่ให้ความช่วยเหลือมากที่สุด คือ สำนักงานสวนจิตรลดา หน่วยราชการ
อื่น ๆ ให้ความช่วยเหลือบ้าง แต่ไม่จริงจังนัก

โรงเรียนส่วนมากขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร ต้องการบ่อน้ำ สระน้ำ และฝายกั้นน้ำ
นอกจากนี้โรงเรียนในโครงการยังต้องการความช่วยเหลือจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับ
งานเกษตร และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ทั้งด้านความรู้และงบประมาณ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 22 สรุปความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการที่มีต่อความร่วมมือของบุคลากรใน
โรงเรียนและชุมชน

รายการ	ความคิดเห็น (เรียงตามลำดับความสำคัญ)
1. ความร่วมมือของครู ภารโรง นักเรียนในการดำเนินกิจกรรม การเกษตร	บุคลากรทุกฝ่ายให้ความร่วมมือดีทุกโรงเรียน แต่ครูมีภารกิจมากอยู่แล้ว ทำให้ปฏิบัติงานได้ไม่ เต็มที่
2. การประสานงาน เอาใจใส่ของ ประธานกลุ่มโรงเรียน สำนักงานการ ประถมศึกษาอำเภอ สำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัด และ ผู้ประสานงานโครงการสำนักงาน สวนจิตรลดา	ทุก ๆ ฝ่ายให้ความเอาใจใส่ นิเทศ ติดตามผล พอสมควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ประสานงานของ สำนักงานสวนจิตรลดา ให้ความช่วยเหลือโรงเรียน อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ
3. ความช่วยเหลือของผู้ปกครอง นักเรียน หรือเอกชนต่อกิจกรรม การเกษตร	ผู้ปกครองนักเรียนให้ความช่วยเหลือโรงเรียน น้อยมาก หน่วยงานธุรกิจของเอกชนช่วยเหลือบ้าง ด้านเมล็ดพันธุ์พืช
4. กลุ่มแม่บ้านหรือผู้ปกครองนักเรียน ให้ความช่วยเหลือ ด้านการเตรียม อาหาร การประกอบอาหาร การ ถนอมอาหาร และแปรรูปอาหาร	ให้ความช่วยเหลือเล็กน้อย เพราะต่างมีภารกิจ และยากจน ต้องทำงานประกอบอาชีพ ไม่มีเวลาพอที่ จะมาช่วยโรงเรียน
5. ปัญหา อุปสรรค ในการดำเนิน งานตามโครงการ	จากความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ สรุปปัญหา อุปสรรคที่สำคัญ ๆ ได้ดังนี้ 1. บุคลากร ขาดบุคลากรที่มีความรู้ทาง การเกษตร ในทุก ๆ โรงเรียน บุคลากรที่มีอยู่ ส่วนมากไม่ชอบงานเกษตรกรรม

ตารางที่ 22 (ต่อ)

รายการ	ความคิดเห็น (เรียงตามลำดับความสำคัญ)
	<p>2. ขาดงบประมาณซื้อครุภัณฑ์บางชนิด เช่น รถไถดิน เครื่องสูบน้ำ ขาดเงินทุนหมุนเวียน ค่าพันธุ์สัตว์ อาหารสัตว์</p> <p>3. พื้นที่ทำการเกษตรไม่เหมาะสมกับการเพาะปลูก อยู่ที่ค่าน้ำท่วมในฤดูฝน อยู่เชิงเขา พื้นดินเป็นหินกรวด ดินเปรี้ยว คั้นเสื่อมคุณภาพ มีพื้นที่เล็กน้อยไม่พอเพียง</p> <p>4. แหล่งน้ำ ฤดูแล้งขาดน้ำ บ่อน้ำแห้ง แหล่งน้ำตามธรรมชาติแห้งหมด</p> <p>5. หน่วยงานที่จะช่วยด้านการเกษตร ไม่ช่วยเหลือจริงจัง มาניתแล้ว ไม่ได้ช่วยเหลือ หรือให้ของเฉาะที่สำนักงานมีอยู่แล้ว ซึ่งไม่ตรงกับความต้องการของโรงเรียน</p>

จากตารางที่ 22 แสดงสรุปความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีต่อความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียนและชุมชน

บุคลากรทุกโรงเรียนให้ความร่วมมือดี แต่เนื่องจากมีชั่วโมงสอนมาก ทำให้ไม่มีเวลาช่วยเหลือมากนัก

การนิเทศติดตามผลของผู้ที่เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับปานกลาง ผู้ประสานงานโครงการสวนจิตรลดา มีการนิเทศติดตามผลสม่ำเสมอ

ความช่วยเหลือของผู้ปกครองนักเรียนต่อกิจกรรมการเกษตร และอาหารกลางวัน มีน้อยมาก เพราะมีการกิจต้องทำงานหาเลี้ยงชีพ

ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานเรียงตามลำดับ คือ ปัญหาด้านบุคลากร ปัญหาด้านงบประมาณ ปัญหาพื้นที่ทำการเกษตร ปัญหาแหล่งน้ำ และหน่วยงานที่น่าจะให้ความช่วยเหลือ

ตอนที่ 8 สรุปข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียนและครู

ตารางที่ 23 ข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูต่อการดำเนินงานโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน

อันดับที่	รายการ
1	โรงเรียนในโครงการมีความต้องการครูที่มีวุฒิทางการเกษตร เพื่อให้สามารถผลิตพืชผัก ผลไม้ เลี้ยงสัตว์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพียงพอกับการบริโภคเป็นอาหารกลางวันของนักเรียน และเป็นตัวอย่างที่น่าให้ชุมชน ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ
2	โรงเรียนขาดพันธุ์สัตว์และพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ที่โรงเรียนต้องการ คือ พันธุ์ปลาอุก ปลานิล ไก่เนื้อ บิละหลายรุ่น ต้องการเมล็ดพันธุ์พืชที่ตรงกับความต้องการของโรงเรียน
3	โรงเรียนต้องการงบประมาณ เพื่อเป็นทุนในการซื้ออาหารปลา อาหารไก่ ต้องการงบประมาณซื้อรถไถเล็ก และอุปกรณ์การเกษตรอื่น ๆ
4	ควรจัดให้มีการอบรมครูโรงเรียนในโครงการ จูงใจ ให้แรงเสริมในการทำงาน ให้ความรู้เรื่องการเกษตร มีการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน หาไปทัศนศึกษาดูงานด้านการเกษตร
5	หน่วยงานที่รับผิดชอบทางการเกษตร เช่น เกษตรจังหวัด เกษตรอำเภอ เกษตรตำบล ควรจัดทำโครงการสนับสนุนกิจกรรมเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน มีการกำหนดบุคลากร ภารกิจ และงบประมาณสนับสนุนโรงเรียนในโครงการทุกโรงเรียน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย